Anul al IV-lea, n-le 1-3. Ianuar=Mart 1918.

REVISTA ISTORICĂ

Dări de samă
documente și notițe

PUBLICATĂ DE

N. IORGA

IAȘI

Tipografia ziarului „Neamul Românesc"
1918

www.dacoromanica.ro

SUMARIUL:

I. *N. Iorga*: Tot despre Despot. — Inceputurile noastre în izvoare ungureşti nouă. — Domni basarabeni. — O operă a lui Nicolae Mavrocordat. — Cetiri italiene la noi. — Un Mitropolit de Patras după voinţa unui Domn fanariot. — Un patron macedonean şi prenumeranţi romîni. — O carte a lui Dionisie Fotino. — O carte a unui profesor grec din Moldova. — Din ale altora.

II. CRONICA. — O observaţie. — Vechimea Romînilor în Ardeal. — Un portret al lui Petru Cercel? — Un Kohary mai vechiu la noi. — Romînii şi Austria. — Un Provental la Iaşi. — Din vechea istorie a Iaşilor. — Din începuturile farmaciei la Iaşi. — „Familia Stamaty.“ — Cînd s'a evacuat în 1828 şcoala Sf. Sava. — Tatăl lui Cuza-Vodă. — Ceva despre tatăl lui Alecsandri. — La biografia lui Costachi Negruzzi. — Primul ziar francez la noi. — Izvoarele lui Vaillant. — Incă o traducere pentru teatrul vechiu ieşan. — Ubicini în Muntenia la 1848. — Tatăl lui Eliad Rădulescu — Alexandru Odobescu în 1848.

III. DOCUMENTE. — Un hrisov al lui Mihai Suţu. — Un ordin al lui Laşcarev. — Despre străinii din Moldova.

Manuscriptele se trimet d-lui N. Iorga: Iaşi, Strada Lascar Catargi No. 21.

Administraţia: Iaşi, Trecătoarea Banu No. 3 (redacţia foii „Neamul Romănesc“).

---

www.dacoromanica.ro

Anul al IV-lea, N-le 1-3. Ianuar-Mart 1918.

REVISTA ISTORICĂ

— DĂRI DE SAMĂ, DOCUMENTE ŞI NOTIŢE —

Publicată de N. IORGA.

TOT DESPRE DESPOT

Nu s'au băgat de samă până acum rîndurile în care Stanislav Sarnicki vorbeşte, în „Analele polone“ ale sale, despre Despot.

El presintă Domnia acestuia drept *o încercare de a se restaura vechea Dacie a lui Decebal-Diurpaneus*. Iată chiar cuvintele lui: „Şi, aducîndu-şi aminte de stăpînirea lui, şi acuma Valahii, în vremile noastre, cu cinsprezece ani înnainte, aţiţaţi de vechea faimă a isprăvilor săvîrşite, se gîndiau să refacă acest regat însuşi, acoperit acum de pămînt şi praf, şi a împodobi cu diadema regală pe unul Despot, din neamul vechilor Despoţi, cum pretindea el“. Se înseamnă pe urmă cum moartea lui a pus capăt aventurii şi se arată ca uneltitor Tomşa, care pentru aceasta a fost apoi tăiat de regele Poloniei, „ca de supremul *domn al Daciei*“, „în Lemberg, în piaţă, în vederea tuturora“.

Şi Sarnicki adauge că el „a cunoscut pe Despot şi a avut legături de intimitate cu el, nu puţină vreme“, părîndu-i-se a fi „om evlavios şi bun“, dar i s'a spus că „succesul l-a schimbat, aducîndu-l la trufie şi la ruperea acelor legături cu baronii poloni care l-ar fi putut menţinea“.

De altfel, adaugă el, Ardealul mai mult decît ţerile de la Dunăre a moştenit de drept pe Decebal, Capitala lui chiar aflîndu-se în această ţară.

Romînii au limba de la vechii coloni romani, dar numele

www.dacoromanica.ro

de Valah şi titlul de Voevod pentru şefii lor, de la Poloni. „Munteni", *Multani* în polonește, se zice de la „mulţimea neamurilor" ce au năpădit aici. „Sînt un popor şiret, cari de o mie de ori şi-au călcat jurămîntul şi în care niciun vecin nu crede [1]."

Începuturile noastre în izvoare ungureşti nouă

N'au trezit interesul de care erau vrednice, n'au fost supuse criticei şi n'au întrat în curentul cunoştinţelor de istoria Romînilor cîteva ştiri, amestecate în multă naivă fantasie necompetentă, pe care le dădea canonicul—cunoscutul canonic calomniator al Romînilor—Karacsónyi în revista ungurească *Századok*, anul 1910, p. 177 şi urm., de şi o traducere românească a publicat-o diaconul Gh. Tulbure, în *Convorbiri literare*, XLIV, pp. 1026 şi urm., 1146 şi urm.

Iată ce cuprind ele.

După publicaţia altui canonic, Bunyitay, despre „cele mai vechi statute ale Capitalului orădan", apropiată de revista de genealogie maghiară *Turul* (1908, pp. 22-3) şi de un articol tot din *Századok* (1909, p. 533) se arată că, la 1356—dată admisibilă—, o fiică a lui Alexandru Basarab, Domnul Ţerii-Romăneşti, a luat pe Ladislau de Oppeln, ruda Elisabetei de Polonia, mama regelui Ludovic-cel-Mare. A trăit până în 1367, şi căsătoria ei, ca şi fiinţa unei fete,

1 „Ac eius quidem regni memores etiamnum Valachi, nostra memoria, ante quindecim annos, exstimulati fama veteri rerum gestarum, cogitabant hoc ipsum regnum situ iam et pulvere obsitum instaurare ac quendam Despota, de stirpe veterum Despotarum, ut ille ferebat, regio diademate insignire. Sed tota illa res brevi in invidiam versa, tandem ipsimet Despotae interitum acceleravit. Paulo prot enim a Thomsa quodam satrapa, palatii sui magistro, obtruncatus fuit, quo nomine de eodem interfectore ab Augusto, rege Poloniae, tanquam supremo Daciae domino, supplicium sumtum fuit. Leopoli enim, metropoli Russiae, in foro, cunctis spectantibus, praecisum ei fuit caput. Noveram ego hunc Despotam et familiariter eo usus sum non exiguo tempore. Et videbatur homo esse religiosus et bonus. Sed, ut postea ferebatur, successu fortunae depravatus, superbire coeperat amicitiamque cum baronibus Poloniae rescindere, quam si diutius coluisset, et ipse incolumis hactenus regnare potuisset"; la sfîrşitul lui Dlugosz, ed. Lipsca, II, col. 916-7.

www.dacoromanica.ro

Elisabeta — numită probabil după regină —, se cunoaşte după piatra sepulcrală în catedrala catolică din Oradea.

Vlaicu-Vodă ar fi avut un frate, „Godon", pomenit într'o scrisoare inedită din 1377, aflătoare în Museul Naţional unguresc. Numele e imposibil. A fost cetit rău. Propun „Radou", Radu,—tatăl lui Dan I-iu şi al lui Mircea. De altminterea canonicul vorbeşte îndată de acest Radu, şi se pare că ghiceşte, după o lectură falşă, o identificare bună.

Un alt studiu, în aceiaşi revistă ungurească, dădea, de altfel, încă un număr de lămuriri asupra dinastiei muntene în veacul al XIV-lea. Le vom analisà cînd vom avea revista la îndemînă.

Domni basarabeni

Se ştie că Alexandru Lăpuşneanu era fiul unei femei din Lăpuşna,—deci Basarabean după mamă. Orheian după tată era Ioan-Vodă Callimachi, două veacuri mai tărziu.

Observăm că Moldova a mai avut un Domn basarabean.

In adevăr Cronica moldo-polonă, publicată de Hasdeu, de Kogălniceanu şi, mai în urmă, de d. I. Bogdan, spune că Tomşa, care a scos din Domnie la 1564 pe Despot aventurierul, era *din Ţinutul Orheiului*.

Şi Polonul era un contemporan, care ştia locurile bine şi petrecuse el însuşi în Moldova.

E al treilea Domn basarabean al Moldovei şi singurul care—dacă nu-şi atribuia şi el o descendenţă legitimă din vre-un Domn — pare a fi fost de acolo *prin amîndoi părinţii*.

O operă a lui Nicolae Mavrocordat.

„Proverbele lui Filoteiu" *(Filoth-ou parerga)* s'au tipărit la Viena, în 1800, de Grigore ierodiaconul Costandà (*Konstantas*), care-şi datează prefaţa din Ampelachia, 16 April. Se adauge, la început, un extras din scrisoarea abatelui Bignon, bibliotecar al regelui Franciei, către marchisul

www.dacoromanica.ro

de Bonnac, ambasador frances la Constantinopol (Paris, 10 Maiu 1720). Cartea, spune abatele, ocupă acum un loc onorabil între acelea ale Bibliotecei Regelui, căreia i-a dăruit-o. E un fel de roman foarte instructiv şi foarte distractiv *(amusant)* tot odată, al cărui autor e om de mult talent *(esprit)* şi foarte versat în cetirea cărţilor bune în mai multe limbi. Stilul său e elegant, descripţiile vii şi portretele deosebitelor naţii, din care şi-a luat personagiile pe care le face să vorbească, sînt foarte asămănătoare şi se apropie mult de adevăr."

Cartea, un roman plin de note din viaţa constantinopolitană la începutul veacului al XVIII-lea, e scrisă pe vremea cînd Sultanul era la Filipopol şi Marele-Vizir — Gin-Alì — recuceria Moreia contra Veneţienilor (deci: 1715). „Impăratul" e arătat ca deştept, harnic, bucuros de sfat, econom, milos, cercetînd prin sine purtarea dregătorilor faţă de supuşi, duşman al aducătorilor de daruri. Ii plac grădinile şi numeşte flori nouă cu numele cui le-a adus.

Se înfăţişează ospătarea autorului şi a unor Italieni în minunatele grădini ale prietenului Iacob din Smirna, care vorbeşte, între altele, înnaintea păharelor cu vin vechiu, de familiarisarea Turcilor, deprinşi prin legăturile lor europene, cu băutura oprită de Coran. Italianul Corneliu, din Cipru, care-şi povesteşte păţaniile din tinereţă, şi cu piraţii din Barbaria, e arestat pe loc de Turci din ordin împărătesc. Apoi ni se presintă simpla viaţă a barcagiului octogenar, din nou însurat şi care până atunci avuse treizeci de copii, pe cari i i-a luat, pe toţi, ciuma, şi care trăieşte mulţămit, închinîndu-se de cinci ori pe zi, mergînd la biserică de trei ori pe săptămînă şi postind trei din zilele săptămînii.

După aceia, casa bogatului Italian abia sosit, a Grecului la care acesta merge în visită şi unde se află, între cărţi, convorbind, şi un Engles şi un Frances, acesta venit din Polonia. Aici se recomandă cetirea Scripturii, a lui Platon şi Aristotel, a lui Ignatie şi Policarp, sfinţii părinţi, a lui Demostene şi Cicerone, a lui Diogene Laerţiu, a lui Cornelius Nepos, a lui Plutarh şi, dintre cei moderni, a lui Bacon.

Se presintă un Frances lăudînd pe Carol al XII-lea regele Suediei şi un Engles luînd apărarea gazdelor sale turceşti

www.dacoromanica.ro

contra lui; se discută asupra castităţii femeilor turceşti. Vedem o închisoare turcească şi primim ştiri despre aceia cari sînt închişi acolo pentru deosebite vinovăţii, de înşelătorie, de farmece, etc.

Restul e: consideraţii generale de morală şi politică.

Cetiri italiene la noi

Pe un volum de nuvele italiene tipărit în veacul al XVI-lea se ceteşte însemnarea grecească: „Ek ton kometos Demetriou Rhalli, Megalou-Bornikou", apoi, în latineşte: „Ex libris comitis Demetrii Rhallij".

Cu privire la acest conte Dimitrie Rali, Mare-Vornic la noi, d. Sever Zota îmi comunică o diplomă veneţiană, legalisată la 1795 de bailul din Constantinopol (dragoman: Ioan Ralit, Ralet), din care se vede că, la 3 Mart 1770, Republica făcea conte pe dragomanul Cristofor Rali, „care de mulţi ani serveşte neobosit şi cu folos Curţii din Constantinopol", „fără cruţare, cu osteneli şi supărări, în timpurt grele, cu pericolul vieţii sale proprii".

Tot d-sa îmi semnalează că Papadopol Calimah, în Notiţa despre Botoşani *(Analele Academiei Romîne*, seria a II-a, IX², p. 55), pomeneşte o carte grecească de drept canonic cumpărată în 1768 de la Dimitrie Cavacul sau, cum îi zice Sathas, Dimitrie *Rali*, zis Cavacul (cavaful), care-şi avea casele în Iaşi, lîngă biserica Sf. Nicolae cel Sărac.

Un Mitropolit de Patras după voinţa unui Domn fanariot

In Calendarul Atic („Athikon Hemerologion") pe 1869, al lui „Irineu Asopios", III, Atena 1868, este şi o cronică a Mitropoliţilor de Patras.

La paginile 205-6 cetim:

„A căpătat atunci (la 1792) această eparhie păstor cu adevărat, şi nu năimit, pe prea-învăţatul domn Policarp, fiind

www.dacoromanica.ro

Patriarh chir Neofit, *cu ajutorul prea-înseninatului şi prea-strălucitului Domn a toată Ungrovlahia Mihail Voevod Suţu,* fiind el dascăl al copiilor lui; patria lui era aşa-zisa Tziaritziana în Elassona (Tesalia): prin creştere ucenic al Constantinopolei, om prea-învăţat şi de adîncă gîndire şi de mare discernămînt... A păstorit cuvios turma încredinţată lui şi, trăind mulţămitor în schimb de iubire curată cu prea-nobilul Domn, *au clădit şi Mitropolie şi au făcut multe lucruri frumoase şi plăcute lui Dumnezeu.*"

(Predecesorul lui, Lavrentie, din insula Santorino, era rudă cu familia Ipsilanti.)

Apoi:

„In anul 1802, din îndemnul chiar al prea-seninatului Domn Mihail Voevod Suţu, Patriarh fiind chir Calinic, a fost chemat chir Policarp la Constantinopol, de unde şi după venirea sa a fost orînduit la trebi bisericeşti, stînd împreună cu Sfîntul Sinod şi petrecînd împreună cu fratele său Preasfinţitul de Niceia, chir Daniil."

(Atunci autorul, arhidiaconul Antim, a fost trimes ca epitrop la Neapatras. La 1806, Policarp revine în eparhia sa, lucrînd la împodobirea bisericii, cu ajutorul creştinilor din „varoş", *varusios*. El moare la 13 Februar 1819.)

Un patron macedonean şi prenumeranţi romîni.

La 1808 se tipăria la Viena (?), la Leonard Grund, Geografia lui A. H. Gasparis, în greceşte. Prefaţa, iscălită de Chiriac Kapetanakis, e dedicată lui Ştefan Buba (*Mpoumpa*), probabil un Macedonean de naţie românească. Acest negustor locuia în Moscova (p. 14). El a dat îndemnul tipăririi, la care au ajutat şi „fraţii noştri din Viena".

Editorul înseamnă că pînă acum sînt aceste trei geografii greceşti: „*Grammatike geographike*, tradusă din italieneşte, de preotul Gheorghe Faţea (Aromîn şi el?), *Phatsea*, şi publicată la 1760; a lui Theotokios, tipărită numai la 1804; a ieromonahului Daniil şi a ierodiaconului Grigorie, din 1791, cuprinzînd numai Europa. Cartea lui

www.dacoromanica.ro

Meletie de Arta, editată la Veneţia de Antim Gazi, nu e pentru începători.

Notele sînt puţine. Traducătorul protestă numai în ce priveşte aspra judecată cu privire la Greci, ale căror păcate sînt izvorîte numai din îndelungata sclăvie şi cari n'au pierdut niciodată din vedere un ideal de libertate şi cultură (p. 325, nota). La Principate se înseamnă doar că „în războiul de faţă cele două Domnii au fost cucerite şi se stăpînesc de Ruşi" (p. 347), — dar nota pare a fi a autorului însuşi,

Intre subscriitori găsim nume care ne privesc. La Viena, Naum Nita, Anastasie Adam Ghira (*Gkira*), Nicolae Dora, Simon Gheorghe Sina, Gheorghe Popovici, Constantin Spirto, Gheorghe Doiu (*Doiou*) par a fi Aromîni. In Iaşi subscriu: Mitropolitul Veniamin, Vlădicii: Grigorie de Irinupolis, Grigorie de Hierapolis, Gherasim de Roman, Meletie de Huşi, egumenii Teodorit de la Esfigmenul Athosului, Dionisie de Galata, Arsenie „Cetăţuianul" (*Tsataizotienos*?), arhimandritul Sofronie, proegumenul Chilindariului de la Athos „şi exarh al Trei-Ierarhilor", Sinesie, proigomenul *Tsachlai* (Sihlea?) şi exarh *tou Pachlikou*, Dionisie, Atanasie diacon la Mitropolie, eclisiarhul de acolo Inochentie, logofătul Mitropoliei Ioniţă, apoi, dintre clerici: diaconul Gherasim, din Roman, „prea-învăţatul chir Daniil" (Philippide), Dionisie, ieromonahul Curţii". Boierii sprijinitori sînt: Vornicul Teodor Balş, Vornicul Constantin Paladi, Vistierul Iordachi Roset, Aga Dimitrie Ghica, Spătarul Alexandru Ghica, Spătarul Nicolae Balş, boierul Gheorghe Ghica, Banul Grigore Răşcanu, Slugerul Filactachi, Căminarul Gheorghe Bucşănescu, Căminarul Gheorghe Pruncu, Stolnicul Mihalachi şi Stolnicul Zamfirachi, Serdarul Hurmuzachi, Medelnicerul Săndulachi, Păharnicul Stavri, Pitarul Ioan Constantinu, Păharnicul Alecu, Căminarul Panaioti Casimir, Căminarul Gheorghe *Tzortzis*, Pitarul Vasile Coroiu, Grigorie Codreanu, Vasile Vîrnav (*Bournebos*), *o exochotatos Eustathios*, fraţii Altin (*Altini*): Medelnicerul Eustatie, Ioan şi Gheorghe (cu 10 exemplare) Nicolae Capşa, Hristodul Ioannu, Apostol Ioannu, Eustatie Dimu, Riga Hagi-Mihail, Constantin Anastasiu, Petru Ig-

www.dacoromanica.ro

natiu, Apostol Hagi-Spiru, Mihail Pascu, Gheorghe Papaioannu, Dimitrie Gheorghiu, Ioan Chirianopulo, Nicolae Rizoglu, Gheorghe Gomuleţ (*Gomouletses*), *Zisi Dauti*, — autorul unei culegeri de versuri pe care am cercetat-o aiurea —, profesorii: Anania Adamidi (cu 2 exemplare), Nicolae Pyrgos (cu patru), Dionisie Krebatàs, Adam din Anhial, Alexandru Vlastos, Benedict ierodiaconul; în sfîrşit: Pitarul Evangelinos, „dascălul de gramatică (*ton grammatikon*) la şcoală (*en te schole*), Voicu, Gavril din Ianina şi Nicodim din Itaca, „prea-cuvioşi", Alexandru Panaioti, Teodor Mustakas, Căminarul Costin Carp, Alexandru Scorţescu şi „boierul Anastase".

La Cidonia din Asia Mică aflăm ca profesor şi conducător al gimnasiului pe Veniamin din Lesbos, care apoi era să vie la Bucureşti, şi pe un „*chir Sofronie ierodiaconul* din Moldova", venit acolo, de sigur, ca să urmeze cursurile unei şcoli vestite, ca şi, poate, „Ioan Dimitriu din Moldova", „Ioan din Vlahia" (*ek Vlachias*), Gheorghe Bogdan (*Mpogdanos*), Grigorie ierodiaconul Crupenschi din Moldova, Chiril Moldoveanul (*Moldabeus*), pe lîngă atîţia din Anatolia, din insule, din Filipopol, din Tesalia, din Moreia, din Zagora, atraşi de acelaşi învăţămînt superior. In schimb, la Smirna, unde şcoala era condusă de ieromonahul Hrisant şi de dascălii Gherasim, Ioan Mamakis, Dionisie ieromonahul şi Antonie Aslan, „*profesor*" de matematică, nu e niciun Romîn, afară poate de Aromînul Atanasie Constantin Tufeccioglu, *de la Moscopole*.

Nu se mai înseamnă decît doar prenumeranţi din Mitilene, unde şcoala avea în frunte pe călugărul local Teofan.

Se adauge, în aceiaşi legătură, şi un Metod al Geografiei de acelaşi autor şi cu acelaşi traducător (*peri tes methodikes paradoseos tes geographias kai ton armodion pros touto boethetikon meson*). Aici nu se dau subscriitori.

www.dacoromanica.ro

O carte a lui Dionisie Fotinò

Am căpătat de curînd volumul I-iu din ediţia Thieme (Lipsca 1763) a lui Xenofont, volum care cuprinde Ciropedia.

Pe foaia de titlu chiar scrie greceşte: „şi aceasta a lui Dionisie“ („kai hede pelei Dionysiou“).

Scrisoarea e cea, bine cunoscută mie, prin atîtea epistole ce posedam, a lui Dionisie Fotino.

Necontenit apoi sînt explicaţii ale termenilor arhaici şi rari, în caractere foarte mărunte, de o mare eleganţă.

Ele ar putea servi unui comentator.

O carte a unui profesor grec din Moldova

Plecînd din Moldova, directorul gimnaziului grecesc din Iaşi, Dimitrie Panaiotachi Govdela, publică la Varşovia în 1822 o „Histoire d'Alexandre-le-Grand, suivant les écrivains orientaux“, pe care o semnează cu titlurile „doctor în filosofie, *director al Şcolii Centrale din Iaşi*, profesor de matematici şi membru corespondent al Facultăţii din Franţa pentru instrucţia elementară“.

Prefaţa acestei lucrări de o mare valoare ştiinţifică spune (p. III nota 2) că el tradusese Istoria persană a lui Firdusi şi adauge că „era gata să-şi publice traducerea când Turcii au întrat în Moldova. Nu numai că au prădat, ars, jăfuit tot ce posedam, dar au făcut bucăţi şi au distrus total toate manuscriptele greceşti pe care, ca măsură de precauţiune, le depusesem în biserica Sf. Atanasie din Iaşi. Această pierdere ireparabilă mi-e mai dureroasă decât a întregii mele averi: era rodul muncii mele de cincisprezece ani în filosofie, matematică, economie, morală şi mai multe domenii de literatură“.

Intre prenumeranţi, aflăm pe un Melissino, prin mamă-sa legat cu Cantacuzinii, pe un prinţ Scarlat Mavrocordat, elev la şcoala militară din Varşovia, pe Grecii domiciliaţi în Varşovia, între cari Postelnicul Iacovachi Rizu, Spătarul C. D. Schină.

---

www.dacoromanica.ro

Din ale altora

Cunoscutul povestitor Berthold Auerbach tipăria la 1863 un „Deutscher Volks-Kalender", un „Calendar popular german" de toată frumuseţa ca tipar şi ilustraţii, cu concursul unor oameni ca Gottfried Keller şi Virchow.

La pagina 157 se spune acest lucru: „Este oare vre-o putere pe pămînt care să poată nimici hotărîtul gînd de unitate al naţiunii? Nu se poate decît doar zăbovi aducerea lui la îndeplinire".

Şi, mai departe, în legătură cu această ideie: „Forma în care un monument are să rămîie pe veşnicie trebuie pregătită cu pioasă intimitate de suflet şi cu o reflexivitate artistică înţeleaptă, ani de zile, în muncă liniştită. Dar apoi metalul trebuie să curgă, trebuie fericita vărsare, care deodată aţiţă şi încoardă toate puterile. Şi, cînd opera s'a recit, trebuie ca, din nou, cu credincioasă îngrijire, să se lucreze la ea, pănă se înnalţă pe temelia de granit şi pot trece asupra ei şi soare şi lună şi schimbările tuturor vremurilor..."

De-ar răsări numai, curînd, un maiestru care să dea forma veşnică „forma curată, frumoasă, forma statornică"!

CRONICA

O observaţie. — Numele slave al uneltelor de plugărie la noi au provocat multă discuţie. O întrebare se poate pune însă. Numele e ştiut că se schimbă, luîndu-se de la un alt popor, de şi cel ce împrumută a avut şi mai înnainte *lucrul*. Aceasta se face însă numai cînd la poporul care dă numele cel nou lucrul însuşi *e mai bun, mai practic*.

Şi atunci vine întrebarea: numele uneltelor de agricultură le-am luat de la Slavul ţeran şi războinic în momentul emigrării, ori de la acelaşi Slav negustor, după ce, aşezîndu-se între noi şi Bizanţ, represinta în *limba lui elemente ale culturii bizantine?*

* * *

www.dacoromanica.ro

Vechimea Romînilor în Ardeal.—Pentru aceasta semnalăm aceste cuvinte ale d-lui G. Alexici *(Revista din Iaşi*, I, p. 261): „O mare parte din numirile de localitate (în Ardeal) trăiesc în traducere în limba Secuilor şi a Saşilor; numai la Români s'a păstrat vechea numire slavă".

* * *

Un portret al lui Petru Cercel? — In Museul Luvrului se află un tablou francez, de un maiestru anonim, care înfăţişează balul dat în 1581 la Paris, cu prilejul căsătoriei Margaretei de Lorena cu Anne ducele de Joyeuse. In partea dreaptă, după musicanţi, se vede un om nalt, voinic, purtînd un fel de scufie albă întreită şi, se pare, la gît, în locul fresei obişnuite, un guler larg de cacom. Are faţa rotundă, fără barbişonul obişnuit atunci la nobleţa francesă. Pe umeri pare a-i cădea păr lung.

Dată fiind epoca şi trecerea la Curte a lui Petru Cercel, pribeag în Franţa, n'avem a face oare cu un portret al acestuia?

Acela de la mănăstirea Căluiu, reprodus în vechile „Anale" ale Academiei Române, îl presintă gras, cu aceiaşi faţă rotundă, cu pletele îndătinate supt coroana Voevozilor.

Să ni amintim că asemenea personalităţi exotice se introduceau de preferinţă în grupe mari decorative, cum s'a făcut şi cu Mihai Viteazul într'o mare scenă istorică avînd supt veşminte vechi personalităţi contemporane—, scenă care, după originalul din Museul de la Viena, a fost reprodusă la noi în volumul XII al colecţiei Hurmuzaki.

O reproducere în foarte mic, cu părţi abia inteligibile, a tabloului francez, se află în *Journal de l'Université des Annales* pe 10 Februar 1909, ca adaus la o conferinţă a lui Louis Schneider.

Oricum, originalul ar trebui cercetat.

* * *

Un Kohâry mai vechiu la noi.—Se ştie că Regele bulgăresc, Bourbon prin mamă, e după tată Coburg mai depărtat, iar, mai apropiat, printr'o străbună din laturea paternă, Kohâry, magnat ungur curat.

www.dacoromanica.ro

Dar în 1737 tatăl acelei Kohâry care a adus averea sa unui sărăcuţ de prinţ din Coburg, generalul maior în serviciul Austriei, ne-a visitat până lîngă Iaşi, din ordinul generalisimului von Wallis (*Acte şi fragmente*, I, p. 346).

* * *

Romînii şi Austria. — In 1738, cînd Austria învinsă se luptă din greu cu Turcii, „miliţia indigenă" îşi arătă vitejia. Câteva sute de Turci fură bătuţi în Februar, prinzîndu-se trei ofiţeri şi trei steaguri, care fură trimese la Sibiiu (*Acte şi fragmente*, I, p. 352).

* * *

Un Provenţal la Iaşi.—La 1769 Ruşii arestau la Iaşi şi trimeteau la Chiev, unde stătu trei ani, pe Simian, Provenţal, fost secretar domnesc (Hurmuzaki, *Supl.* I[1], p. 872, n-o. 1237). El fu liberat prin stăruinţele ambasadorului frances şi ajunse consul la Dardanele (pp. 903-4, no. 1280).

* * *

Din vechea istorie a Iaşilor.—In 1770 de Valcroissant, aventurierul frances care se purta pe la noi, dădea de ştire (Hurmuzaki, *Supl.* I[1], pp. 818-9, n-o, 1174) că „Ruşii au întărit la Iaşi Curtea domnească şi două mănăstiri ortodoxe: una zisă Sf. Spiridon şi alta Golia. Cele două dela început sînt mai bine întărite decît aceasta din urmă."

* * *

Din începuturile farmaciei la Iaşi. — In *Literatură şi artă romînă* pe 1900 am vorbit, între „Oaspeţii străini", ai noştri, şi de Lochmann, hirurg şi spiţer la Iaşi pe la 1760. Adaug că la 1770 acest Sas era în Ardeal, la Odorheiu, şi că avea un frate la Paris (Hurmuzaki, *Supl.* I[1], pp. 863-4, n-o. 1223).

* * *

„Familia Stamaty". — Acum cîţiva ani, „Viitorul" reproducea un vestit tablou de Ingres representînd „familia

www.dacoromanica.ro

Stamati", şi autorul notiţei alăturate îşi arăta părerea că ar fi vorba de cunoscutul poet basarabean, cu mult mai aproape de noi.

Am spus atunci că e familia Grecului Constantin Stamaty, care a trăit şi în ţerile noastre, unde, la începutul veacului trecut, a vroit să fie cel d'intăiu consul al Franciei.

O conferinţă a lui Henry Lapauze (*Journal de l'Université des Annales*. 1-iu Mart 1911, p. 342) arată că Stamaty era la 1818 consul la Civita-Vecchia,—după vestitul scriitor Stendhal—, că fiica lui, Atala, fusese botezată de Châteaubriand, a cărui eroină-i împrumutase numele, că această fată, care trebuia să ieie pe artistul Varcollier, a învăţat pictura de la Ingres el însuşi, prieten al casei, că fiul său, Emanuil, ajunse inginer hidograf şi muri în Muntele Liban, unde fusese primit de Lamartine, că alt fiu, Camille, a avut o oarecare notorietate musicală şi că d-na Stamaty a luat în a doua căsătorie pe generalul Dulong de Rosnay.

* * *

Cînd s'a evacuat în 1828 şcoala Sf.-Sava.—Un raport frances din 19 Septembre 1828 spune că „ieri s'au scos, într un singur ceas, toţi profesorii, funcţionarii (employés) şi şcolarii cari stăteau într'o casă mare ce servia de şcoală sau de Colegiu, ca să se aşeze claie peste grămadă 700 de răniţi ruşi, veniţi de la Silistra" (Hurmuzaki, XVII, p, 102, no. 152).

* * *

Tatăl lui Cuza-Vodă. — Se ştie că Vodă-Cuza a fost pîrcălab de Galaţi. Alt Cuza, pîrcălabul Ioan, tatăl său, îndeplinise aceste funcţii supt Mihai Sturdza, fiind înlocuit la 1836 pentru abusuri. Inlocuitorul său fu colonelul Teodor Balş, viitorul Caimacam al Moldovei (*ibid.*, pp. 651-2, no. 651).

* * *

Ceva despre tatăl lui Alecsandri. — Un raport frances, din 1-iu Iulie 1836, arată că tatăl lui Alecsandri împrumutase lui Mihai-Vodă Sturdza 7.000 de galbeni pentru

www.dacoromanica.ro

cheltuiala lui de Domnie la Constantinopol. Voind să-şi mărite fata, în 1836, boierul o reclamă de la Domn. Sturdza ar fi cerut să vadă sinetul şi l-ar fi rupt. Consulul Rusiei îl făcu totuşi să plătească (Hurmuzaki, XVII pp. 627-8).

* * *

La biografia lui Costachi Negruzzi. — In Decembre 1838 Căminarul Costachi Negruzzi era ales secretar al Adunării moldoveneşti (*ibid.*, p. 722, no. 707).

* * *

Primul ziar frances la noi. — In 1839 sosise la Bucureşti, din Rusia, un Frances, Conty, care voia să publice acolo ziarul *Echo du Danube*. Alexandru Ghica îi dăduse voia, în Septembre (*ibid.*, p. 753). Prospectul a fost trimes de consulatul respectiv la Paris, dar s'a renunţat la publicarea jurnalului (*ibid.*, p. 755, no. 737).

* * *

Izvoarele lui Vaillant. — Pentru lucrarea sa *La Romanie* Vaillant a întrebuinţat cronicele Moldovei în *manuscris*. Ele i-au fost procurate oficial la Iaşi în 1841, cînd s'a refugiat acolo în urma compromiterii în complotul contra lui Alexandru-Vodă Ghica (Hurmuzaki, XV, p. 290). Despre rolul lui în Moldova vom mai vorbi.

* * *

Incă o traducere pentru teatrul vechiu ieşan. — Pe o foaie răsleaţă am găsit ce urmează:

„*Zaharie*, dramă în 5 acte de d. Roziè, tradusă de Alecsandru Fotino, pentru benefiţiul domnului Poni; Iaşii 1845.

Persoane

Zaharie (45 ani)	dd.	Poni
Raul, nepotul său (25 ani).	„	Teodorini
Bric, sluga sa (25 ani)	„	Panaitachi
Enric de Rialto (30 la 35 ani) . . .	„	Bonciu
Noel Bernardo, incvizitor	„	N. Teodor

www.dacoromanica.ro

Un notar. . . . . „ Iacovachi
Alberic Montrilo, iusticiator . . . . „ Dimitriu
Leona, femeia lui Zaharie (20 ani). . . D-na Teodorini
Un doftor . . . . . d. Mangerov
Un ofiţer . . . . . .
Un proveditor . . . . . .
Soldaţi, asesori, popor.
Stena se trece în Florenţa, la 1750."

* * *

Ubicini în Muntenia la 1848. — Cunoscutul istoric Ubicini veni în Iunie 1848 în ţară. La 15 ale lunii, ministrul de Interne ordonă să se facă bună primire „d-lui Ubicini Franţezul", care „iese din curăţenia carantinei Giurgiului" (*Anul 1848*, I, p. 589 şi urm.). Ubicini e unul din Francesii cari protestă contra ororilor comise de Turcii lui Fuad la întrarea în Bucureşti (IV, p. 407). O scrisoare a lui către Ion Ghica, *ibid.*, pp. 377-8. Frumoasele lui scrisori descriptive, *ibid.*, p. 787 şi urm.

* * *

Tatăl lui Eliad Rădulescu. — Un memoriu din 1848 spune limpede că Eliad era „fiul unui băcan din Târgovişte (*Anul 1848*, IV, p. 689).

* * *

Alexandru Odobescu în 1848.—In ziua din Iunie 1848, cînd s'a produs ciocnirea între mulţime şi soldaţii colonelului Odobescu, manifestanţii au ridicat întâiu pe sus pe acest ofiţer. Au vrut să facă tot aşa şi cu d-na Odobescu. „Şi eu", spune colonelul în declaraţia sa, „i-am rugat să lase o femeie, ce poate să se sperie, iar *pe băiatul mieu cel mare, Alexandru, am văzut că l-a ridicat*" (*Anul 1848*, II, p. 119). In August colonelul era la Rusciuc, şi Grigore Caracaş avea pentru d-na Catinca Odobescu, sora sa, permisiunea de a merge să-şi vadă — poate împreună cu copiii — soţul la Rusciuc (IV, p. 32).

N. I.

www.dacoromanica.ro

DOCUMENTE

I.

Io Mihail Suţu Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn ţării Moldavvie.

Inştiinţare facim prin acest al nostru domnesc hrisov tuturor cui să cuvine a şti, acelor ce vor căuta pre dănsul, şi cetindu-să îl vor auzi, că dumnei Marioara Cantacuzini, fiica răposatului Post. Ioan Cantacuzino, nepoata răposatului Logofăt Ioan Cantacuzino, în nevrăstnicie aflându-să, era supt epitropie răposatului Vornic Theodor Balş, carile, spre mai bună săguranţie a averii lor părinteşti a dumisale Mărioara Cantacuzinu, au pus lada cu scrisorile la Sfânta Mitropolii, oprind la sineş numai cheia acei lăzi şi, după vreme, căutându-să să să ia ia acè ladă dela Sfânta Mitropolie, nu s'au găsăt.

Pentru care întrând la prepus dumnei Marioara Cantacuzinu că acè ladă cu scrisori i s'ar fi răpit de cătră voitorii d-sale de rău, au făcut cerire, şi i s au slobozăt sinodiciască carte de blăstăm asupra tuturor celor ce vor fi ştiind de acè ladă cu scrisori. Cari sinodiciască carte de blăstăm cetindu-să pe la toate bisăricile oraşului Eşii şi în tot cuprinsul Moldaviei, nimine nu au mărturisăt pentru acel ce ar fi luat acè ladă cu scrisori; nici însuşi acela, împietroşindu-să de interes.

Pentru aciasta hotărând, întărim şi poruncim ca dumnei Marioara Cantacuzinu să stăpănească în bună pace, şi nesupărată de spre nimine, toati dreptile sale părinteşti moşii, anume: moşie Răcăciuni, cu siliştile ei în alte părţi alăturate din Ţinut Bacăului şi al Putnei, şi moşie Petreştii, cu săliştile ei; încă alte părţi alăturate din Ţinutul Eşii, ci treci Prutul în amândoî părţile, întru toate hotarăle lor, precum li au stăpănit bunul dumisale răpsLogofăt Ioan Cantacuzino. Care stăpănire prin înadinşi boeri cercetători, la faţa locului, cu carte de blăstăm, să să lămuriască, fără a-i face piste aciasta vre un megieş înpregioraş căt de puţină călcare şi înpresurare, luându-şi tot venitul din tot locul, după ponturi şi obiceiul pământului, şi numai atunce vre un megieş înpregioraş va putè face vre-o pretenţie asupra dumisale Marioari Cantacuzinu, cându să va afla acè ladă cu scrisori, iar într'alt chip nici ca cum.

Asămine să stăpăniască dumnei în bună pace şi toţi Ţiganii părinteşti, căţi îi are Asupra cărora hrisovul acesta al Domnii Meli ce s au întărit, spre întocmai urmare şi lucrare, cu domniasca noastră iscălitură şi pecete, să fii dumisale uric de întăritură statornic, neclintit şi nerăşluit nici odinioară, în veci.

La care am poroncit de au legat şi cheia lăzii cu scrisorile ce s'au prăpădit.

www.dacoromanica.ro

Scrisu-s'au hrisovul acesta la Scaunul Domniei Meli, în oraşul Eşii, întru cè întâi Domnie a noastră la Moldavie.

Io Mihail Suţul Voevod	1820, Dechemvriu 19. (Locul peceţii gospd., în care pecete este legată şi cheia.)	Costachi Suţul Post., procitul *(sic)*.

Logofeţie-cè-Mare.

Copiia aciasta posleduindu-să cu cel adivărat hrisov, şi, fiindcă este întocmai, s'au încredinţat.

828 Ghen[a]r 10.—Balş Vel Logft. [1].

(Publicat de P. P. Panaitescu.)

* * *

Un ordin al lui Laşcarev

(pe vremea ocupaţiei ruseşti din 1789—92.)

De pe giudecată aciastă să să facă perilipsis şi să să arate din ce pricină hotărâre cea dintâiu s'au aneresit, fiindcă, în vreme când un Domnu sau Divanul au făcut o hotărâre după pravilă, atunci de al doile nu este cu cale de a să străca acea hotărâre.

Iscălit: Serghii Laşcarev.
(Actele bisericii Tălpălari din Iaşi.)

* * *

Despre străinii din Moldova.

(Intr'o condică pe 1827 ţinută de Costachi Negruzzi; proprietatea d-lui maior Negruzzi [2].)

(Cercetări: Vihodţchi Mihailo Pavlenco, la Galaţi, „cu adevărat născut în Besarabia".)

Pentru streinii ce să adună în târg în Galaţi, care, pentru că să găsăsc în port evropienesc, să spun că sînt sudeţi, nesupuindu-să la nicio cercetare.

Ioniţă Baciu, din târg Focşanii, pentru tainaturile ce ar fi dat în vremea eteriştilor şi a ascherilor turci din poronca d. Vist. Petrache Sturza (de preţ de 5.531 lei, 16 parale), ce era atunci staroste...

(Lipsă de cherestea la Iaşi după foc.)

1 La 8 Octombre 1801, Ioan Cantacuzino Spătar are un proces cu răzeşii de la Gălăşeşti în Ţinutul Tecuciului.
Se pomenesc: „coturile, răstoacele şi poienile rupte de apa Siretiului".
2 *Lucrările urmate în madeoa sudiţilor; 1827, Avgust.*

www.dacoromanica.ro

Pentru Leiba Carniol, supus austriicesc, care, având în anul trecut cumpărat cfitul velniţilor de la Ţănuturile Hărlău şi Suceava, au rămas rămăşiţi. (Armeni sudiţi arendaşi la Mădîrjac ; alţii la Prigoreni, Gura-Sîrcăi, Popeşti.)

(La Galaţi) s au găsit ucis pe un Arman magazagiu. (Convocare a Mitropolitului şi a „boierilor proin şi haleà" pentru a se fixà, faţă de cererea Puterilor vecine, ce este un fugar ; 5 Sept.

Supuşi ruşi vînd la Iaşi „prav, plumb, piucioasă şi silitră" ; li se „pecetluieşte".)

Să se siliască numai decît Iţic supusul rusesc şi Marcul supusul austriecesc de la Roman, asupra cărora s'au găsit bani calpi, ca să găsască pe Iancul Jădovul, de la carele arată că i-au luat...

Nota starostelui de sudiţi în Bacău, prin care recomănduieşte către dregr. pe Ignaţi diiacul, vechil în locul său.

(Marcu Zaharia, din Tîrgul-Nou, la Dorohoiu, are a plăti „cvitul velniţilor".

Litmann din Ştefăneşti opreşte pe „trii slujitori a căpt." de acolo şi bate pe copilul din casă.

Armeanul Grigore Caracaş, arendaş la Pribeşti, în Vasluiu.

Evrei arendaşi în Ţin. Herţei pierd această calitate, „dar şi satisfacere să li să facă pentru bătăile şi asupririle ce face lăcuitorilor".

Lucruri sechestrate „lui Neculai Andraş, la huscărie", în Bacău.

Praf, etc., sechestrat şi la Ene Alexandru şi Alexa Hiotul.

Cercetare la Bacău de „dregătorii de Bacău şi împreună cu protopopii Ţănutului".

„Înştiinţare părcălabilor de Galaţi că un număr ca de 200 de bărbaţi au pricinuit o mare frică şi îngrijire între lăcuitori" (Oct).

Se face cercetare şi „a taifalii corăbierilor", spre a se vedea cei „fără căpătăiu".

Un „Dumitru bogasier, haimanà ot tam" (Putna).

12 Oct. „Înştiinţare la depr. că acei ce vor voi a deşchide velniţi au a plăti pe 10 luni, afară de luni şi Iuli, cînd urmiază călduri, iar, apucînd a deşchide, apoi, pentru 10 luni, alte datorii a plăti."

Ordin domnesc conform decisiei boierilor (Oct.): „neslobozîndu-să de aice pe nimine din strămutaţii străini, afară de dezertori oşteni, care, în toată vreme cercetăndu-să, să să dei la urma lor, şi de Ţiganii ce de piste hotar s'ar dovedi veniţi aice, cerîndu-să asămine pe acei ce de aice ar fugi peste hotar".

Măsuri pentru cei ce fac „rachiu de pîne" la velniţi, de la „consulaţii franţozesc, englezăsc şi prusienesc", apoi şi de la cel rusesc şi austriac.)

Jaloba ce au dat către Visterii briasla Jădovilor raele din Eşi, cu arătare că unii din sudeţii rusăşti şi austrieceşti căsap

www.dacoromanica.ro

au apucat banii taxiei şi nu să supun să plătiască rămăşiţa lor de 141 lei, 4 par.

(Arendaş lîngă Galaţi „Pascal Italiianul": bate pe un om. E supus al „Galiei".

„Pentru un Dumitrachi Beiovici, supus rusăsc, răzăş de la moşie Poenile Oancii", care, cu Ţigani pripăşiţi, bate, între alţii, „şi pe panţirii isprăvniceşti".

Martin Puşcaşul din Săbăoani.)

'828, la depr. ca să să adresarisească la locul cuviincios de a supune şi pe Jădovil sudiţi întru sporire taxiei, după jaloba breslii Jădovilor raele din Eşi, care s'au alăturat departamentului, că Jidovii sudiţi nu să supun a plăti analogon din banii pocitilor, grajdină (*sic*), după glăsuirea obşteştei anaforali a dumnealor boerilor".

(Posesori armeni la Burdujeni.)

La Agii, ca să supui pe casapi a răspunde legiuitul havaet a lui hahambaşa.

(Staroste austriac şi la Bîrlad.)

Pentru Jădovii orăndari de la Ţănuturile Romanu, Niamţul şi Doroh., care să înpotrivăsc a plăti legiuitile dări a Visteriei.

Pentru urmaare posesorului moşiei Huideştii din Bucovina, care au trecut graniţa cu 300 oameni şi au tăet pădure de pe moşiia Mireşti, Ţănut Sucevii, a dums. Aga Gheorghe Grecianu, bătănd şi pe oamenii dumis. Agăi.

(Opunere la plată a „birnicilor mahalalilor" din Botoşani.

Evreu face negoţ cu ceară la Focşani.) Pricina urmată între supusul rusăsc Ion Diamantof cu nişte mahali şi butnari pentru un vas de vin ce s'au spart.

...Pricina unor Jădovi de la Rădăuţi cu nişte Cazaci.

(O afacere a „Dvornicului Strezescul".)

Jăluire lui hahambaşa că casapii sudeţi nu să supun a-i plăti havaetul legiuit lui prin hrisoavele gospod, adecă căte 45 bani şi o limbă de toată vita cuşer...

Răspuns dregătorilor de Herţa ca să nu să îngădue a sălnici pe lăcuitori.

(Ordin „de a mută căzanile ce lucriază rachiu din uliţi şi mahalale".)

Supuşii streini nu să supun întru nezamu focului...

Stricăciune ce i-au pricinuit vitile Bucovinenilor lăcuitorilor părţii din Moldova..

înştiinţare Vornicilor de Botoşani că neguţitorii sudeţi din acel tărg nu să supun a plăti banii fumăritului pe dughenile ce au.

(Sudiţii de la Galaţi se opun şi la „banii pocitelor".

Pomenit un Ştefan Carabăţ.)

Inşt inţare dregr. de Roman pentru batgiocorire ce s'au făcut zapciilor isprăvniciei de către o samă din sudeţii dughengii, diz-

www.dacoromanica.ro

brăcăndu-i în mijlocul uliţii pentru că li-au cerut analogon la plata cheltuelilor târgului...

Pentru urmarea unui Neculai Andrieş, „vechilu secretariului Dulner, care au îndrăznit a-şi bate pe Teodor Buhurdangi-başu, boerinaş a Curţii, rânduit cu luminată volnicie. In urmă, secretarul prusienescu Grigori Boţan, ca să stè întru cercetare aceasta, au chemat pe vornicul den sat Luncanii şi l-au bătut cumplit. („Grigorii Boţan, ce să numeşti de secretar sau dragoman a dumnealui viţi-consul prusienesc, închipuindu-şi mai presus de fiinţa sa, păşind peste toate datoriile ce-l îngrădeşte, de sine, fără ştire stăpânirii, au mers prin satile Ţânutului Bacău, cu cuvânt de a fi faţă la cercetare unii pricini a lui Neculaiu Andrieş, ce s'au arătat ca supus prusienesc.“ Să nu mai fie primit la departament, „ca un pricinuitoriu de învăluiri şi aducătoriu de supărări stăpânirii.

...De la părcălabii de Galaţi că, dându-li-să de cătră comen datul de acolo pe un ariştant, îl triimite la Eşi.

...De la Spat. Grigori Doni, ispravnic de Roman, dizvinovăţitoare asupra cărţii Visterii ce i s'au scris din 4 Maiu, pentru ce nu au întors ruşfetul ce au luat de la Iţic şi Marcu Jădovii, supuşi avstriiceşti şi rosieneşti, de astă toamnă, cîndu s'au găsit 5 ruble calpe la dînşii, cerând porunci spre de iznoafă cercetare şi făgăduind că pe acel Jădov îl va dovedi cu adevărat calpuzan.

(Citat Aga Donici, „dvorenin din Besarabia“.

Un săidăcar Dumitru din Piatra, supus engles, bate pe „un băet a lui“.

Udriţchi, vice-consul engles, la Putna, se plînge că s'au „însămnat pentru spital“ casele supuşilor Curţii sale.

Grigore Soroceanu, supus rus, cu moşii lîngă Iaşi.)

De la Bacău înştiinţază că la acel Ţânut să află mulţi Unguri şi Secui ce să fac supuşi avstriiceşti, şi, fiindcă nu este staroste acolo, fac multe zorbalăcuri.

(Se aduc la Iaşi „10 cară cu huscă“.

La Piatra, staroste Rujinschi.

La Focşani, „soldaţi ce li să vor da în cvartir“.)

Pentru un Gavril Morariul, birnic din satul Oglinzii, care s'au mutat în Târgu-Niamţului şi, apucîndu-l ocolaşii pentru bir, au sărit un căprari şi n'au îngăduit pe ocolaşi, protectuindu-l ca pe un sudet.

(Raport al Spat. V. Alexandri.)

De la is. de Niamţu pentru sudeţi, că nu să supun a curăţi uliţa pe dinainte dughenii lor.

(Gr. Boţan se cere în Basarabia, pentru nevoi. Pentru „7 derzetori“.

Proces cu Turci trăitori „mai nainte în Ţânutul Niamţului, cari după întrare oştilor au pribegit“)

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro